

Tvistlösning av VA-mål

Vattenstämman 2016

Gilbert Nordenswan

Svenskt Vatten

Upplägg

- VA-nämnden har avvecklats
- Mark- och miljödomstolarna
- Konsekvenser
- Aktuella rättsfall

Fem mark- och miljödombstolar

Mark- och miljödomstolen

- Fem mark- och miljödomstolar (tingsrätt)
- Ett VA-mål ska prövas inom det område där den allmänna anläggningen är belägen eller är avsedd att vara belägen
- Tidigare praxis från VA-nämnden

Nya processregler

- Ny reglering i vattentjänstlagen
- Huvudregeln är att rättegångsbalkens regler om tvistemål ska tillämpas
- Lagen om domstolsärenden
 - vid överklagande av länsstyrelsens beslut och ansökan om utdömande av vite
 - Vitesföreläggande måste yrkas

Rättegångskostnader

- Huvudsakligen som i VA-nämnden
- Huvudregeln är att parterna står för sina egna kostnader oavsett utgången i målet, även i högre rätt
- I mål enligt 39, 40 och 44 §§ ska huvudmannen svara för kostnaderna på båda sidor
- Kostnadsökningar till följd av en parts processföring

Ansökningsavgifter

- 900 kr om tvistebeloppet understiger ett halvt prisbasbelopp (22 150 kr för 2016)
- 2 800 kr om tvistebeloppet överstiger ett halvt prisbasbelopp

Överklagande

- Överklagandet sker till Mark- och miljööverdomstolen (Svea Hovrätt)
- Tre veckor från det att domen eller beslutet meddelats
- Inte längre lika generös inställning till ny bevisning i högre rätt
- Krävs prövningstillstånd

Prövningstillstånd

- När hovrätten är tveksam till om tingsrätten dömt rätt
- Om det behövs för att hovrätten ska kunna bedöma om tingsrätten dömt rätt
- Om det är viktigt att hovrätten prövar målet för att andra domstolar ska få vägledning inför framtida bedömningar av liknande frågor
- När det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet

Praxis

- Mark- och miljödomstolens domar, inte samma prejudikatvärde som VA-nämnden
- Mark- och miljööverdomstolen MÖD

M 267-16

- Nacka tingsrätt
- **Fråga om verksamhetsområde för dricksvatten**
- Länsstyrelsen har förelagt kommunen att ordna verksamhetsområde senast 31 dec 2018
- Kommunen har överklagat länsstyrelsens beslut

M 267-16

- Drygt 20 fastigheter
- En studie visade att 12 av 18 provställen visade förhöjda värden av arsenik eller kadmium
- Filter har sedan installerats som inneburit att 6 av de 12 drabbade har tjänligt vatten, men fortfarande dåligt råvatten enligt länsstyrelsen
- En kommunal utbyggnad skulle kosta ca 11 Mkr

M 267-16

- **Mark- och miljödomstolen anser att:**
- Hälsoskyddsbehovet är starkt i området
- Därmed behöver VA-frågorna lösas i ett större sammanhang trots att det i dagsläget är fråga om relativt få fastigheter
- Den stora investeringskostnaden ger inte anledning till några andra slutsatser

M 47-16

- **Fråga om ersättning för onyttigbliven anläggning och särtaxa**
- Avgörande betydelse tillmäts vilken uppfattning fastighetsägaren fått efter kontakter med huvudmannen i fråga om planerna för va-frågan i det berörda området
- Fastighetsägaren har haft kännedom om att det fanns en avsikt att, inom de närmsta åren ansluta fastigheten till kommunalt vatten och avlopp
- Fastighetsägarens risk

M 47-16

- Huvudmannen har bevisbördan för:
- att det föreligger sådana särförhållanden för en viss fastighets eller grupp av fastigheters anslutning som medför en beaktansvärd fördyring av utbyggnadskostnaderna jämfört med motsvarande kostnader inom verksamhetsområdet i övrigt
- Någon närmare utredning av hur kostnaden beräknats har emellertid inte redovisats
- Huvudmannen har inte heller redogjort för vad en utbyggnad i andra kommundelar kostar

Mål nr M 335-16

- Växjö mark- och miljödomstol 2016-04-27
- **Fråga om skyldighet att tillhandahålla vattentjänster för redan ansluten fastighet med ökat behov inom VO**
- Begränsningar i dricksvattenanläggningen
- 200 personer bor i samhället
- Flyktingförläggning för 83 boende
- Kommunen vill begränsa till 50 boende
- Bolaget borrade egen brunn

Mål nr M 335-16

- Fastigheten har använts till ålderdomshem, daghems- och fritidsverksamhet
- Brukningsrätten var vid anslutningstillfället för 40 personer

Mål nr M 335-16

- Fastighetsägare har en långtgående brukningsrätt enligt bl.a. 16 § LAV
- Huvudmannen får dock begränsa användningsrätten enligt 21 § LAV och ABVA
- Stora kostnader för VA-kollektivet
- Samtidigt som samhället inte står inför en expansion och det rör sig om ett tillfälligt boende

M 9975-13

- **Fråga om vattenavstängning och skadestånd**
- Fastighetsägaren har inte betalat fakturan på ca 3 000 kr grund av att han preliminärdebiterats för mycket dricksvatten
- Kommunen har hotat med avstängning enligt 43 § LAV
- Avstängningen får inte medföra olägenhet för människors hälsa och huvudmannen ska ge användaren skälig tid för rättelse

M 9975-13

- Kommunen har hänvisat till vattenpost ca 2 km från fastigheten
- Utredningen ger inte stöd för att avstängningen kan ske utan olägenhet för människors hälsa
- Aviseringstiden om avstängningen var endast 10 dagar. Ska vara minst 14 dagar
- Inget stöd för skadeståndsanspråken

M 4667-15

- **Fråga om ersättning för onyttigbliven anläggning**
- Den enskilda anläggningen är i nyskick och har aldrig tagits i drift
- Att anläggningen inte har använts saknar betydelse i detta fall

M 7330-15

- **Fråga om anläggningsavgift för dagvatten fastighet och dagvatten gata**
- Enligt 24, 25 och 26 §§ LAV inträder avgiftsskyldighet när huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren om dess läge eller när huvudmannen ordnar de anordningar som behövs och informerat fastighetsägare om detta

M 7330-15

- **Dagvatten fastighet**
- Motiverad av den enskilda fastighetens behov
- Ska bedömas efter objektiva grunder och fastighetens långsiktiga behov (användningsmöjligheter på sikt)
- Hänsyn tas till det bebyggda området kring fastigheten och områdets karaktär i övrigt
- Presumtion att det finns behov
- Kan behovet tillgodoses bättre på annat sätt?

M 7330-15

- **Dagvatten gata**
- Informationen till fastighetsägaren är en nödvändig förutsättning för avgiftsskyldighet
- Innan dess kan ingen fordran göras gällande
- Vid den tidpunkt gällande taxan
- Avgörande för preskriptionstid
- Informationskravet ska bedömas mot bakgrund av dessa rättsverkningar
- Krav på tydlighet

